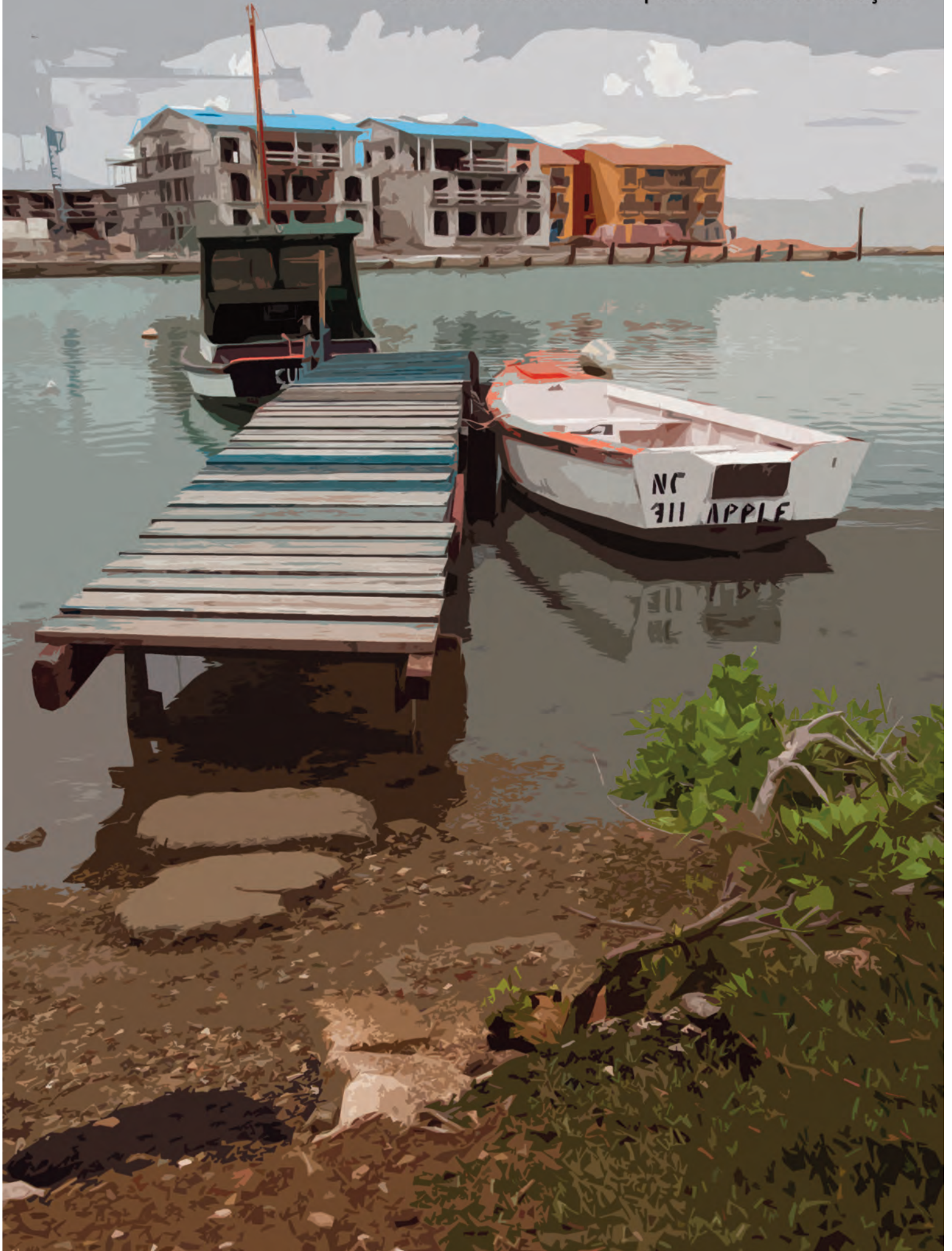

Buurtprofiel *Spaanse Water*

Een beeld van de zone Spaanse Water te Curaçao

Buurtprofiel Spaanse Water

Zone 64

Anno 2011

Beeld van de zone Spaanse Water te Curaçao

MINISTERIE VAN
**SOCIALE ONTWIKKELING, ARBEID
EN WELZIJN**

Voorwoord:

Het buurtprofiel Spaanse Water heeft als doel inzicht te bieden in het ontstaan van de wijken in de zone Spaanse Water en de huidige situatie en de ontwikkelingen in Spaanse Water. Met de realisatie van dit buurtprofiel wil het Ministerie van Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn zijn bijdrage leveren aan een geïntegreerde wijkaanpak voor Curaçao. Dit door kennis over de wijken te genereren en te ontsluiten en deze op een zodanige manier te presenteren de betrokkenen in de wijk en belanghebbenden dan ook de werkelijke behoefte van de wijk kunnen vaststellen en gerichte acties ondernomen kunnen worden.

Si mi sa mi pasado i mi presente mi por skohe mi futuro!

Door het verleden te kennen en het heden in kaart te brengen kunnen we onze toekomst gericht bepalen.

Wij hopen dat een ieder die geïnteresseerd is in deze zone baat zal hebben bij dit buurtprofiel.

Inhoudsopgave:

Inleiding

Voorwoord

- 1. Geografische positionering:**
- 2. Historie**
 - 2.1. De ontstaansgeschiedenis van de wijken op Curaçao
 - 2.2. Landhuizen en plantages
 - 2.3. De Mijmaatschappij
- 3. Demografische kenmerken**
 - 3.1 Aantal inwoners
 - 3.2 Samenstelling wijkbewoners
 - 3.3 Leeftijdsopbouw
 - 3.4 Land van Oorsprong
 - 3.5 Religie
- 4. Sociaal economische kenmerken**
 - 4.1 Samenstelling huishoudens
 - 4.2 Opleidingsniveau
 - 4.3. Inkomensverdeling
 - 4.4 Arbeidsparticipatie
 - 4.5 Tiernermoederschap
- 5. Sociale participatie**
 - 5.1 Onderwijs
 - 5.2 Sport
 - 5.3 Vrije tijdsbesteding
 - 5.4 Uitgaansleven
 - 5.5 Vrijwilligerswerk
- 6. Leefbaarheid**
 - 6.1. Leefklimaat
 - 6.2. Sociaal kapitaal
 - 6.3. Huisvesting
 - 6.4. Infrastructuur
 - 6.5. Transport
 - 6.6. Veiligheid
 - 6.7. Gezondheid

7. **Sociale kaart van de wijk**

8. **Wijkontwikkeling**

8.1. Spaanse Water

8.2. Wensen en behoeften in de zone Spaanse Water

8.3. Profiel Zone Spaanse Water

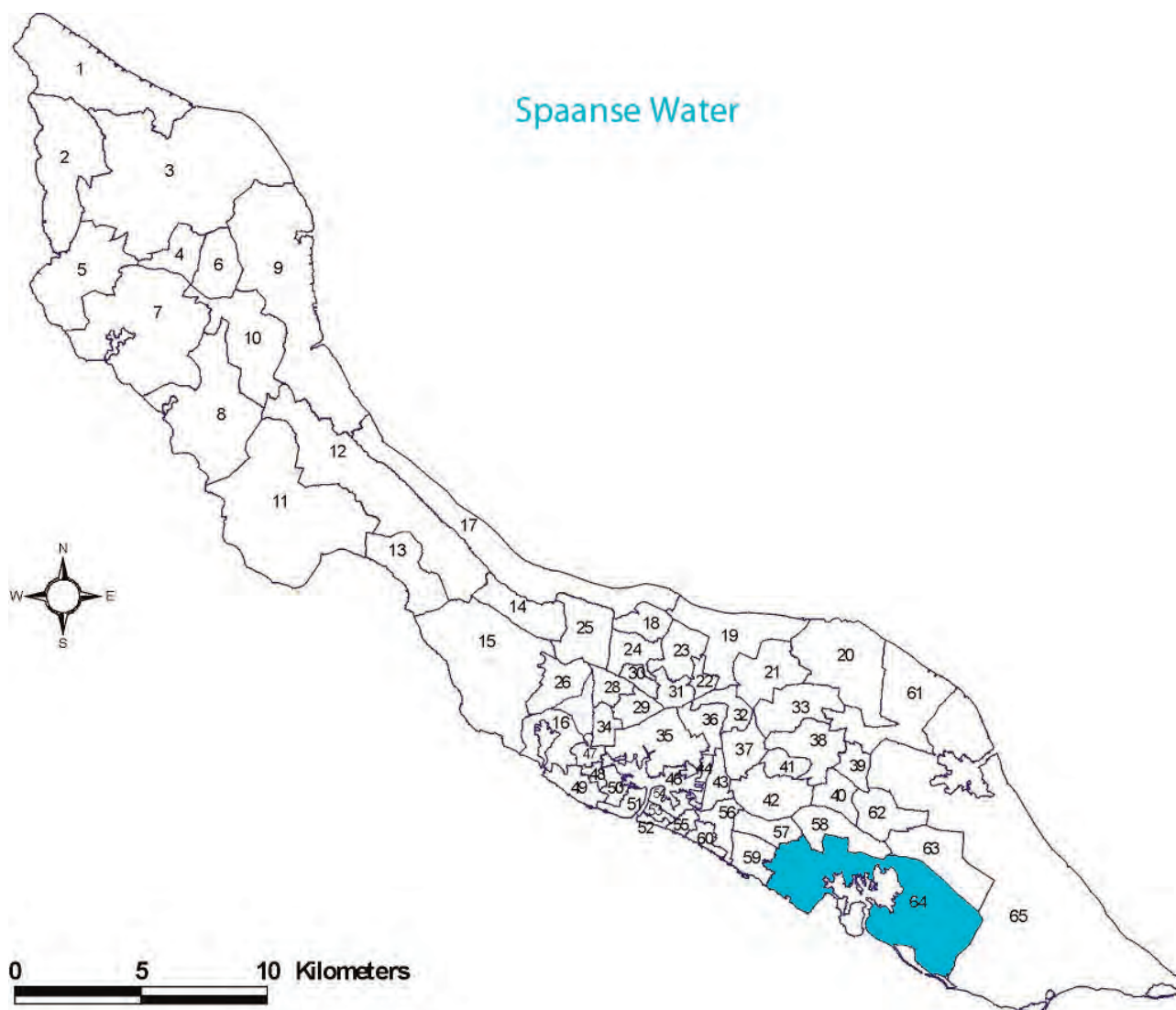

1. Geografische positionering van de zone Spaanse Water

Buurt: Spaanse Water

Zonegebied: 64

Code: 8001

Geografische Positie: De zone Spaanse Water bestaat uit de volgende wijken: **Brakkeput Abou:** de wijk ligt in Banda Ariba, ten westen van Brakkeput Mei-Mei en ten oosten van de Caracasbaaiweg en Jan Thiel. **Brakkeput Ariba:** De wijk ligt te Banda Ariba, ten oosten van Brakkeput Mei-Mei, ten westen van Jan Sofat en ten zuiden van Cas Grandi. **Jan Sofat:** ten westen van Sta. Barbara, ten oosten van Brakkeput Ariba en ten zuiden van Cas Grandi. **Sta. Barbara:** ten oosten van Jan Sofat, ten westen van Plantage Fuik en ten zuiden van Sabana Craz en Seru Grandi. **Brakkeput Mei-Mei:** Deze wijk ligt in het oostelijk gedeelte van Curaçao, ten oosten van Brakkeput Abou en ten westen van Brakkeput Ariba. **Jan Thiel:** de wijk ligt in het zuidoostelijk gedeelte van Curaçao, ten westen van Brakkeput Abou en Caracasbaai.

2. Historie

2.1. De ontstaansgeschiedenis van de wijken op Curaçao

“Aan het begin van de negentiende eeuw was Willemstad de enige stedelijke nederzetting op Curaçao. Buiten Willemstad kende Curaçao slechts plantages en restanten van vroege Spaanse nederzettingen. Van die Spaanse nederzettingen lagen er twee aan de westkant bij de berg Sint Christoffel, twee bij Santa Cruz waar de cacique of het opperhoofd resideerde, één bij Santa Martha, twee bij San Juan en voorts één bij Sint Marie, Sint Michiel, Santa Anna, Ascencion, Hato en bij de waterputten Careotabo (vermoedelijk het huidige Marie Pompoen), Chinchorro (de oostelijke rand van het Schottegat) en bij Santa Barbara. Dit waren doorgaans de plaatsen waar waterputten te vinden waren.

Een eerste aanzet voor de sociale en culturele ontwikkeling van Curaçao die de basis heeft gelegd voor de ruimtelijke inrichting van het eiland is gelegd door de priester en latere bisschop Martinus Johannes Niewindt die als hoofd van de katholieke kerk indertijd (rond 1840 en daarna) een netwerk van kerkdorpen over het eiland heeft verspreid.

Om onderwijs en godsdienst naar de over het eiland verspreide bevolking te brengen, verdeelde hij het gebied buiten Willemstad op systematische wijze in een aantal kerkelijke parochies. De plaatsen voor de te stichten kerken en schooltjes werden zo gekozen dat de bevolking er gemakkelijk kon komen. Zo ontstond een netwerk van strategisch gelegen kerkelijke- en onderwijscentra die later tot kerkdorpen zouden uitgroeien zoals Barber, Westpunt en Sint Willibrordus op Bándabou, Santa Maria in het middengebied en Santa Rosa en Montagne op Bándariba.

Naast de gestichte dorpen van de katholieke missie, zijn in de 19e eeuw ook nederzettingen ontstaan doordat men in groepen bijeen ging wonen. Het betrof hier woongemeenschappen van gelijkgestemde vrije lieden, voornamelijk boeren en vissers zonder een duidelijk afgebakend dorpsareaal en dorpscentrum. Voorbeelden hiervan zijn Lagun en San Pedro, en Sint Michiel, dat ontstond rondom het fort bij de Sint Michielsbaai medio 19e eeuw. In die tijd telde Curaçao verder 96 zelfstandige plantages. Het netwerk van plantages en kleine woonkernen dat zich in die periode heeft gevormd, kan als het vroegste fundament van onze huidige stedenbouwkundige structuur worden beschouwd”.¹

2.2 Landhuizen en plantages

Sta. Barbara is een van de oudste plantages van het eiland. De plantage is in 1662 gesticht door Matthias Beck, toenmalig directeur van het eiland Curaçao. Met 1202 hectare was Sta Barbara een van de grootste plantages.

Het plantagehuis Santa Barbara is gebouwd in de tweede helft van de 18de eeuw en is een van de grootste koloniale huizen op Curaçao. De plantage beslaat een gebied van bijna 1.200 hectare. Er werden verschillende gewassen verbouwd en de veestapel was redelijk omvangrijk. Santa Barbara was weliswaar groot, maar niet winstgevend. De eigenaar van die tijd moet er evenwel spijt van hebben gehad dat hij het verkocht aan de Engelsman Godden. De Tafelberg bleek namelijk een grote hoeveelheid fosfaten te bevatten die tot

¹Wijkontwikkeling op Curaçao, L. Janga

1891 een profijtelijk fosfaatwinning mogelijk maakte. Het koloniale huis Santa Barbara is gelegen op een hoog punt; het uitzicht over het Spaanse Water is grandioos. Het huis bestaat uit een rechthoek, gevormd door twee vleugels. Het telt twee verdiepingen met zowel boven als beneden galerijen die worden ondersteund door vierkante pilaren.

Landhuis Sta. Barbara

De naam 'Brakke Put' betekent: Brakwater Put. De plantage Brakke Put werd gebruikt voor de veeteelt en men verbouwde maishi chikitu (maïs) en bonen, als voer voor de veestapel en de slaven die er werkten. Een ander deel van de plantageproducten, zoals fruit, vlees en zuivel, werd verkocht aan de stadsbevolking en de bemanningen van schepen die in de haven lagen. De laatste bewoners van het landhuis konden geen broodwinning uit de plantage halen en in 1929 werd zowel het huis als het land aan oliemaatschappij Shell verkocht. In 1985 werd Landhuis Brakkeput Mei Mei onder de supervisie geplaatst van de Stichting Monumentenzorg, waarna het een partycentrum en restaurant werd.

Brakkeput Ariba was meer een buitenverblijf dan een plantage. Tegenwoordig wordt het gebruikt als kantoor voor de school Stella Maris. Ook op Brakkeput Abao is nooit sprake geweest van uitgebreide land- of veeteelt. Nu is het in gebruik als kinderverblijf. De plantage en het landhuis Jan Sofat, gelegen aan het Spaanse Water, dateren uit de achttiende eeuw en stonden ook wel bekend als Jan Zoutvat of plantage Uylenburg.

Als plantage was Jan Sofat weinig succesvol en kende daardoor in de loop der tijden meerdere eigenaren waaronder het Gouvernement. De voorlaatste eigenaren (tot 1969) waren de erven Sprockel, die de gronden onder meer aanwendden voor de verhuur van percelen voor weekendhuisjes aan het Spaanse Water. In 1969 werd de plantage aangekocht door de grondontwikkelingsmaatschappij Spanish Water Resort N.V., die het tot een van de vooraanstaande woongebieden ontwikkelde. De woonbuurt wordt in de volksmond Jan Sofat genoemd.

Landhuis Brakkeput Mei-mei

2.3 De Mijnmaatschappij

Hier is men al 135 jaar bezig met de exploitatie van de grondstoffen fosfaat en kalk. De heer John Godden was degene die in 1874, in het laboratorium van zijn broer constateerde dat de Tafelberg fosfaaterts bevat en is begonnen met de ontginning. Het bedrijf is sinds de oprichting gevestigd op Plantage Santa Barbara. De Mijnmaatschappij heeft diverse eigenaren gekend. Het fosfaat was vanwege de kwaliteit goed voor de export en Santa Barbara lag direct aan de Fuikbaai. De Mijnmaatschappij is steeds een belangrijke factor in de economie op Curaçao geweest. De exploitatie van kalksteen voor bouwmateriaal zoals zand en steenslag begon in 1918.

De Tafelberg

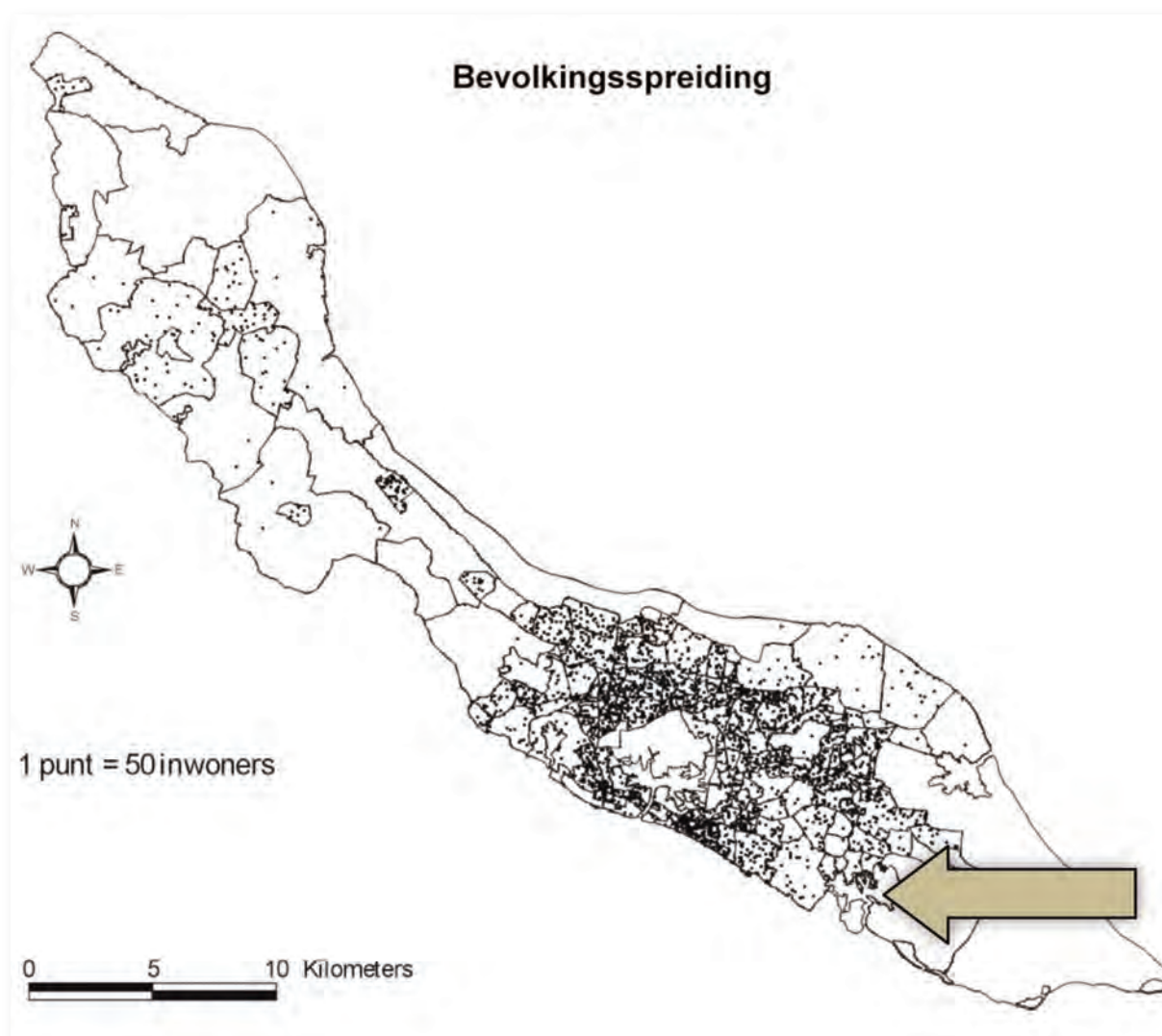
3. Demografische kenmerken

3.1. Aantal inwoners

Ten tijde van de Census 2001 telde de zone Spaanse Water 1858 inwoners. Op een bevolkingstotaal van 130.627 inwoners, mag ruim 14% van de bevolking zich inwoner van Spaanse Water noemen.

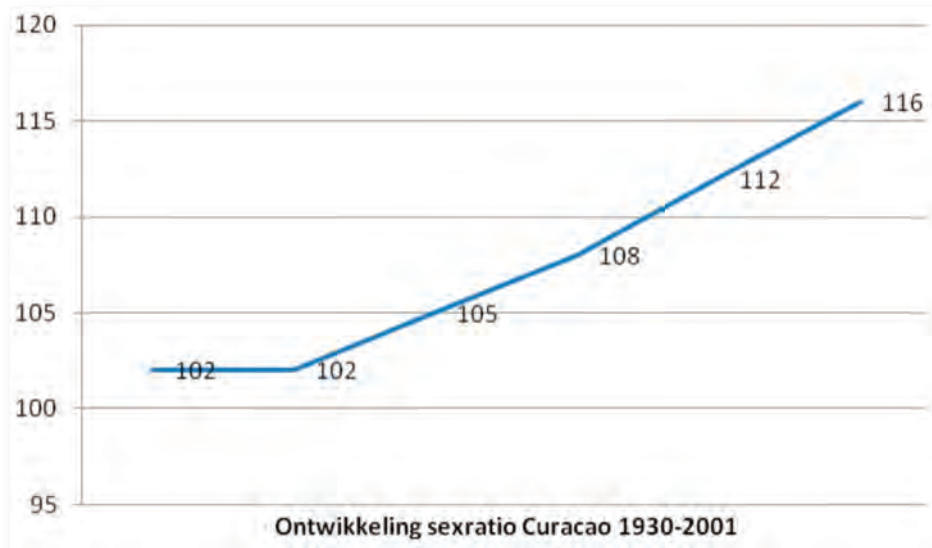
Ten opzichte van 1992 is er sprake van een grote stijging van meer dan 38% (aantal inwoners in 1992 was 1346). Het inwonertal van heel Curaçao is in de periode 1992-2001 gedaald met 9,3%.

De zone Spaanse Water heeft een oppervlakte van 20,98 vierkante kilometer. Hiermee komt de bevolkingsdichtheid op 89 personen per vierkante kilometer. Het gemiddelde voor Curaçao ligt op 302. Een groot deel van de zone bestaat ook uit water.

3.2. Samenstelling wijkbewoners

De bevolking van Curaçao ondergaat sinds 1972 een proces van ontgroening en vergrijzing. Ontgroening houdt in dat het aantal personen jonger dan 15 jaar aan het afnemen is en vergrijzing houdt in dat het aantal 65-plussers aan het toenemen is. In veertig jaar tijd is het aandeel jongeren (0-14 jaar) met bijna 18 procentpunten afgenomen en het aandeel ouderen met zes en een half procentpunt toegenomen.

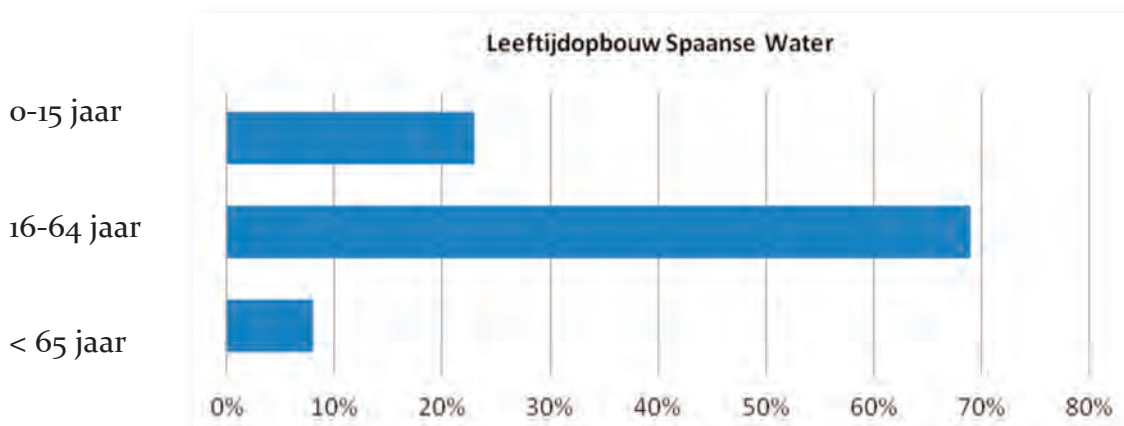

Behalve geboortecijfers en levenskansen -meisjes hebben bij de geboorte een levensverwachting van bijna 76 jaar, terwijl dat cijfer bij jongens ruim 71 jaar bedraagt- wordt dit cijfer ook nog sterk beïnvloed door emigratiecijfers. Het percentage mannen dat Curaçao verlaat is hoger dan het aantal vrouwen. Opmerkelijk is ook dat Curaçao veel vrouwelijke migranten heeft van de nabijgelegen Caribische eilanden als Sint-Vincent, Guadeloupe, Grenada, de Dominicaanse Republiek enzovoort. Ze vinden werk in de snel groeiende toeristenindustrie of in de horeca. Veel van deze vrouwen trouwen uiteindelijk met een Curaçaose man en worden zo Nederlands staatsburger. Dit alles resulteert in een groter aantal vrouwen dan mannen op het eiland.

Spaanse Water kent ook een vrouwenoverschot, maar met een sexratio van 105 is dit overschot lager dan het gemiddelde van Curaçao (116). Een sexratio van 105 betekent 105 vrouwen op 100 mannen. In 1991 was de sexratio nog het uitzonderlijke 96, dus er is sprake van een flinke stijging.

3.3. Leeftijdopbouw

In 2001 was de bevolking van Spaanse Water is als volgt samengesteld:

3.4. Land van oorsprong

In 2001 waren 1111 (59,8%) van de 1858 inwoners van Spaanse Water op Curaçao geboren. Volgens de volkstellingen van 1992 en 2001 groeide in de zone Spaanse Water het percentage allochtone mensen (dwz niet op Curaçao geboren) licht van 39,7 naar 40,2%. Voor heel Curaçao waren de cijfers resp. 12,5% en 15,8%. Het percentage allochtonen in deze zone ligt dus veel hoger dan het landelijk gemiddelde. Er wonen veel 'Europese Nederlanders'.

Het aantal personen met vertrekplannen is met 12,5% dubbel zo hoog als het gemiddelde van Curaçao (6,2%). In de groep van 18-24 jaar is dit 28,2% (gemiddelde Curaçao 16,6%). Deze hoge cijfers zijn te verklaren door het feit dat veel Europese Nederlanders met een contract voor bepaalde duur op Curaçao verblijven.

3.5. Religie

In Curaçao werden in de Census 2001 meer dan 50 uiteenlopende godsdiensten geregistreerd. De Rooms-katholieke kerk is met ruim 80% het sterkst vertegenwoordigd. In Spaanse Water is dit percentage veel lager, namelijk 62%. Ook dit feit valt te verklaren door het relatief grote aantal Europese Nederlanders in de wijk. Ten opzichte van de Census van 1992 is dit wel gestegen met 10%. Het percentage onkerkelijken ligt met 18,2% flink boven het gemiddelde van Curaçao (4,2 %).

4. Sociaal economische kenmerken

4.1 Samenstelling huishoudens

Het fenomeen van eenpersoonshuishoudens (alleenstaanden) op Curaçao lijkt groeiend te zijn. In de volkstelling van 1992 is 15,4% van de huishoudens geregistreerd als eenpersoonshuishouden. In 2001 is dit percentage gegroeid naar 20,7%.

Internationale studies hebben uitgewezen dat de mens overal in de wereld aan het individualiseren is en dat de algemene trend is dat de huishoudens kleiner worden. Curaçao, en Spaanse Water, vormt hier geen uitzondering op. In Spaanse Water komt het percentage eenpersoonshuishoudens in 2001 uit op 17,3%, dit is lager dan het gemiddelde van 20,7% van Curaçao.

4.2 Opleidingsniveau

Het opleidingsniveau (het aantal mensen met een hogere opleiding voor iedere 100 personen met een lage opleiding) van de mensen op Curacao stijgt geleidelijk. In 2001 waren er voor iedere 100 personen met een lage opleiding, 38,3 personen met een hogere opleiding. In 1992 was dit nog 23,1, wat aangeeft dat het opleidingsniveau over het algemeen is verbeterd. Spaanse Water steekt met het cijfer 204 mijlenver boven het gemiddelde van Curacao uit. Ook in 1992 scoorde Spaanse Water met 162 ver boven het gemiddelde. Het percentage analfabeten ligt met 2,3% ook lager dan het gemiddelde van Curacao (3,6%).

4.3. Inkomensverdeling

Het gemiddelde bruto huishoudinkomen per maand op Curacao bedraagt per januari 2001 3701 Antilliaanse guldens. Met inachtneming van inflatiecorrectie is dit gemiddelde bruto huishoudinkomen met 250 guldens gestegen ten opzichte van 1992. Deze groei is voornamelijk te wijten aan de toename van het aantal huishoudens met een huishoudinkomen van 6000 guldens bruto of meer per maand. Het gemiddelde inkomen per werkende ligt op 2646 guldens bruto per maand.

Voor Spaanse Water geldt een huishoudinkomen van 8511 guldens bruto per maand. Het gemiddelde inkomen per werkende ligt op 5523 guldens bruto per maand. Hiermee is Spaanse Water veruit de meest welvarende zone van Curacao. Dit komt overeen met het hoge gemiddelde opleidingsniveau.

4.4. Arbeidsparticipatie

In Curacao werkt per 1 januari 2001 36,5% van de bevolking. Dit is een zeer lichte daling ten opzichte van het percentage werkenden in 1992: 35,8%. Het werkloosheidspercentage is 15,8%. Het werkloosheidspercentage in Spaanse Water is 16,1 % en dit is een lichte daling ten opzichte van de 18,9% van 1992.

Economische afhankelijkheid: het aandeel van afhankelijke mensen (dwz economisch niet-actieven of de mensen van 15 jaar en ouder die aangeven noch werkzaam, noch werkzoekend te zijn) wordt weergegeven met een getal dat aangeeft hoeveel afhankelijke mensen er tegenover elke 100 onafhankelijke mensen staan. In Spaanse Water is dit getal 162 in 2001, tegenover een waarde van 182 voor heel Curaçao.

Voor Spaanse Water is dit met 117 licht gestegen t.o.v. de 113 van 1992: De landelijke trend is ook een stijging, van 179 in 1992 naar de voornoemde 182 in 2001. De sociaaleconomische situatie in Spaanse Water kan dan ook goed genoemd worden.

4.5 . Tienermoederschap

Onder tienermoeders verstaan we meisjes die voor hun 20ste moeder zijn geworden. In 2001 was 7,3% van de meisjes in de leeftijdsgroep 15-19 jaar op Curaçao al moeder. Dit percentage vertoont een lichte stijging ten opzichte van 1991 (7,0%). Spaanse Water steekt hierbij gunstig af.

Villas in Janthiel

5. Sociale participatie

De maatschappelijke participatie is één van de thema's die in de buurtmonitor gebruikt wordt om het leven in de wijken te meten. Hierbij gaat het om deelname aan onderwijs, sport, uitgaansleven, vrijwilligerswerk, vrijetijdsactiviteiten en hobby's.

Deze gegevens zijn niet allemaal te achterhalen uit de Census, en grootschalig onderzoek valt buiten het kader van dit buurtprofiel. In de buurtmonitor 2007 zijn de resultaten gepresenteerd voor wat betreft de mate waarin mensen in de bestudeerde wijken kunnen participeren aan het sociale leven. Er is gemeten in hoeverre de mensen in die wijken kunnen deelnemen aan sport en recreatie, aan het uitgaansleven, aan vrijwilligerswerk en ten slotte ook schoolparticipatie.

5.1. Onderwijs

Schoolparticipatie van 6 t/m 14 jarigen is overal op Curaçao erg hoog tot bijna volledig. De schoolparticipatie van 15 t/m 19 jarigen is lager, maar het cijfer is al sinds vele jaren stijgende. Ook in Spaanse Water valt deze trend waar te nemen.

Schoolparticipatie 15 t/m 19 jarigen Spaanse Water (percentage)

	Census 1992	Census 2001
Spaanse Water	90,0	92,6
Curaçao	72,5	81,5

Het blijft ook interessant om het aandeel 13-14-15 jarigen in het basisonderwijs te blijven volgen. Dit is namelijk het aandeel van de kinderen die minstens 1 keer is blijven zitten in het basisonderwijs. Bij de volkstellingen van 1992 en 2001 is geconstateerd het aandeel van 13-14-15 jarigen in het basisonderwijs voor heel Curaçao aan het dalen was; dus een verbetering vertoonde. In Spaanse Water is dit percentage 8,8%, ten opzichte van de 10,6% van 1992.

Aandeel 13-14-15 jarigen in het basisonderwijs (Zittenblijversproblematiek)

	Census 1992	Census 2001
Spaanse Water	10,6	8,8
Curaçao	26,2	19,2

5.2. Sport

Uit de buurtmonitor van 2007 blijkt dat het percentage van mensen van 4 jaar en ouder in de 12 bestudeerde wijken in de buurtmonitor die aangeven minstens 1 keer per week te sporten 19.4% is. Van Spaanse Water zijn geen officiële gegevens beschikbaar.

In de zone Spaanse Water is er gelegenheid voor het beoefenen van verschillende watersporten (zeilscholen, surfschool, jachthaven) en er is een golfbaan bij het Hyatt Hotel. Omdat Spaanse Water een van de zones is met het hoogste percentage hoog autobezit, kan men er vanuit gaan dat de inwoners van de wijk elders op het eiland aan hun sportieve behoeften komen. Bij Caracasbaai wordt door veel mensen 's avond gelopen.

Foto Jachthaven

5.3. Vrijtijdsbesteding

Het gemiddelde van de ondervraagde mensen in de 12 bestudeerde wijken in de buurtmonitor die aangeven iets aan een hobby of andere vrijetijdsactiviteit te doen, is 50%.

5.4. Uitgaansleven

Mensen in de aandachtswijken die bestudeerd zijn in de buurtmonitor van 2007 geven voor bijna 59% aan dat zij minstens 1 keer per maand uitgaan. Het gemiddelde van de ondervraagde 12 bestudeerde wijken in de buurtmonitor die aangeven een of andere vorm van hobby te hebben of aan andere vrijetijdsactiviteiten te doen, is 50%. Voor wat betreft dit aspect ontbreekt het nog aan gegevens om een concreet oordeel over Spaanse Water te kunnen vormen.

5.5. Vrijwilligerswerk

De welgestelde inwoners zullen ongetwijfeld betrokken zijn bij verschillende liefdadigheidsinstellingen. Verder bleek hierover moeilijk enige informatie te verkrijgen.

6. Leefbaarheid

In de buurtmonitor 2007 wordt 'leefbaarheid' als volgt geformuleerd: 'de door de bewoners ervaren kwaliteit met betrekking tot het wonen, welke bepaald wordt door de aanwezige infrastructuur, het aanzicht van de woonomgeving alsook het gedrag van de omwonenden en anderen die in de woonomgeving verkeren. Hierbij kan men streven naar een schone en veilige omgeving maar ook het investeren in de sociale samenhang en de aanwezigheid van de nodige voorzieningen'. We houden ons aan deze uitgangsgedachte.

6.1 Leefklimaat

Bij de buurtmonitor is ook geprobeerd het oordeel van de bewoners van de bestudeerde wijken te meten voor wat betreft de 'sfeer' (het leefklimaat) en de 'sociale integraliteit' in hun omgeving. In de wijken van de buurtmonitor van 2007 zijn de mensen voor bijna 80% positief over zowel de sfeer en de sociale integraliteit van hun wijk.

In de verkavelde gebieden van zone Spaanse Water, is er geen sprake van een authentiek wijkleven. Men is op zichzelf, hoewel er in Jan Sofat wel een buurtvereniging is. Vaak is er overdag niemand thuis, aangezien vrijwel iedereen aan het werk is. In de wijken van Brakkeput kende vroeger iedereen elkaar. Nu zijn de 'nieuwkomers' in de meerderheid.

6.2. Sociaal Kapitaal

Met 'Sociaal kapitaal' wordt aangeduid de sociale netwerken en de wederkerigheid van contacten tussen mensen (vrienden, buren maar ook vreemden) alsook het onderlinge vertrouwen dat daaruit voortvloeit.

Één van de aspecten van 'sociaal kapitaal' is dus het 'vertrouwen' in de mensen in je omgeving. De mate van vertrouwen is o.a. belangrijk voor de capaciteit van een collectiviteit om aan de verbetering van hun eigen leef- en woonklimaat te werken.

Mate van vertrouwen

Als indicatoren voor dit vertrouwen zijn 4 verschillende 'soorten' vertrouwen in de buurtmonitor gemeten. Het zijn:

- graad van vertrouwen in 'voor het individu belangrijke' anderen, d.w.z. vertrouwen in mensen zoals je naaste buren, je huisarts en je collega's.
- graad van vertrouwen in 'willekeurige anderen', d.w.z. vertrouwen in bijvoorbeeld willekeurige jongelui of ouderen in je omgeving.
- graad van vertrouwen in 'vertegenwoordigers van maatschappelijke instituties die actief zijn in je omgeving, zoals de wijkleiders, politici, religieuze leiders of een politieagent in de wijk.
- graad van algehele vertrouwen in anderen, d.w.z. de mate van vertrouwen in al de eerder genoemde categorieën van mensen in de omgeving van de respondent.

Voor Spaanse Water is dit onderzoek niet uitgevoerd en het valt ook buiten het kader van onze opdracht.

6.3. Huisvesting

Geschikte huisvesting is een belangrijke voorwaarde voor het welzijn van de mens. Geschikte huisvesting omvat naast een adequaat fysiek onderkomen ook de zorg voor een optimaal woon- en leefklimaat voor de bevolking. Een goede woning moet gelegen zijn in een op de behoefte afgestemde woonomgeving en dient ook betaalbaar te zijn voor de diverse bevolkingsgroepen. Een goed huis in een goede omgeving is een essentiële voorwaarde voor een menswaardig bestaan en voor de realisatie van de ontplooiingskansen van het individu, en daarmee voor een leefbare samenleving.

Geschikte huisvesting betreft factoren zoals:

- voldoende ruimte, zowel in als rondom de woning;
- bestendigheid en duurzaamheid van het onderkomen;
- de aanwezigheid van veilig drinkwater, sanitaire voorzieningen, elektriciteit en afvalgerelateerde voorzieningen;
- rust en veiligheid;
- de beschikking over een goede basisinfrastructuur met in elk geval goede wegen en een deugdelijk waterafvoersysteem;
- een bereikbare locatie ten opzichte van de locaties voor werk, recreatie en sociale voorzieningen.

Op Curaçao verkeert bijna 95% van het totaal aantal bewoonde woonverblijven in goede staat. Ten opzichte van 1992 is de situatie aanzienlijk verbeterd van 8,3% in 1992 naar 5,4% in 2001. De cijfers voor Spaanse Water corresponderen met het hoge inkomen en de hoge opleiding en inkomen van de bewoners.

Percentages woningen in slechte staat in Spaanse Water

	Census 1992	Census 2001
Spaanse Water	2,9	0,5
Curaçao	8,3	5,4

Wat betreft de aanwezigheid van de zes basisvoorzieningen (kookgelegenheid, aansluiting op waternet, aanwezigheid douche, toilet met wateraansluiting, elektriciteit en kwaliteit woonhuis) scoort het eiland Curaçao 5.8 uit 6. Slechts enkele wijken scoren beneden dit gemiddelde, te weten Tera Pretu, Leliënberg, Souax, Otrobanda, Punda en Scharloo. Spaanse Water scoort 6.0.

De verhouding tussen huur en eigendom op Curaçao is ongeveer 1 huurwoning op 2 eigendomswoningen. In Spaanse Water is de verhouding nog meer in het voordeel van eigendomswoningen (74 van de 100 woningen zijn eigendomswoningen).

Aantal huurwoningen per 100 eigendomswoningen

	Census 1992	Census 2001
Spaanse Water	49	26
Curaçao	44	44

6.4. Infrastructuur

De infrastructurale situatie is heel goed te noemen. Vrijwel alle wegen zijn geasfalteerd en in goede conditie. Ook de straatverlichting is goed.

6.5. Transport

De verschillende wijken zijn wel te bereiken met het openbaar vervoer maar in de wijk zelf rijden bijna geen kleine busjes. Vanuit de wijken moet er altijd wel een flink stuk naar de hoofdwegen worden gelopen.

Het percentage dat de bus neemt naar het werk in 2001 (1,2%) ligt echter een heel stuk lager dan het landelijke gemiddelde van 15,4%. Het autobezit in Spaanse Water is erg hoog: 172 auto's per 100 huishoudens in. Het gemiddelde voor Curaçao is 101 per 100 huishoudens.

6.6. Veiligheid

Bij vormen van onveiligheid op wijkniveau wordt gedacht aan zaken als: criminaliteit en vandalisme, verkeersoverlast, overlast door (hang) jongeren, verlichting en donkere gebieden in de wijken. Zoals de bewoners zelf aangeven geeft een schone wijk ook een veilig gevoel.

Ondanks de bewaking wordt er toch veel ingebroken in deze rijke wijk. Vooral waar de huizen in aanbouw zijn, worden containers vernield en het materiaal meegenomen. Vandalisme en overlast van hangjongeren komen echter vrijwel niet voor.

6.7. Gezondheid

De 'gezonde wijken' benadering is gebaseerd op de gedachte dat actieve deelname van de mensen waar het om draait, bijdraagt aan hun persoonlijke ontwikkeling en aan het versterken van beoordeling- en beslissingsvermogens.

Gezondheidsverschillen hebben volgens de literatuur te maken met de sociaaleconomische positie van mensen, met hun gezondheidscultuur, hun huisvestings situatie, hun opleidingsniveau en met het wel of niet hebben van werk.

Deze verschillende factoren beïnvloeden elkaar, en door de ingewikkelde samenhang is het moeilijk wetenschappelijk te bewijzen welke invloedsfactoren het meest van belang zijn.

In de Census van 2011 gaf bijna 91 % van de bevolking van Spaanse Water aan hun gezondheid als goed of zeer goed te ervaren.

	Ervaren gezondheid						
	Total	Heel goed	Goed	Redelijk	Slecht	Heel slecht	Onb
Spaanse Water	1858	709	978	148	17	3	3

Zie onderstaande lijst voor de aanbieding van eerstelijnszorg voor heel Punda voor de wijken Berg Altena, Dok, Domiguito, Koraal Specht, Saliña, Scharloo, Schottegat, Spaanse Water, Nieuwe Haven, Parera, Punda, Steenrijk, Zeelandia, Coronet, Janwé, Bottelier, Cas Grandi, Ceritu, Cher Asile, Korporaal, Scherpenhuevel en Rooi Santu.

Nòmber	Direkshon	Telefòn
AXSON, C. E.	NIJMEGENSTRAAT 31	465-3552
BAKMEIJER, S. A.	PERICLESSTRAAT 2	461-7790
DAVELAAR, R. R. R.	DR. W.P. MAALWEG 22	461-7142
DEUTEKOM, C. J.	GREBBELINIEWEG 24	465-4530
GOMEZ DA COSTA, F. .D.	SALINA HARBOUR VIEUW T2&T3	461-3822
HEIJNINGEN VAN-FERWERD, A T.B.	OUDE CARACASBAAIWEG 70	465-0673
HENRIQUEZ, G.A.	CARACASBAAIWEG 193	461-0701 461-0702
LANDAETA, L.H.	CARACASBAAIWEG 193	461-0701 461-0702
LANDAETA, R.	POSEIDONSTRAAT 3	461-8677
MARTINA-HOOL, B. R.	PERICLESSTRAAT 2	461-7790
NASSY, D.A.	GEZONDHEID CENTRUM JANWE CEDERSTRAAT 5	461-5959
NASSY-TSENG, M. R.	GEZONDHEID CENTRUM JANWE CEDERSTRAAT 5	461-5959
OUDEN DEN, A. W. P.	KAYA JUNIOR SALAS 20	461-2872
PEREZ-CASTRO, A.R.	CARACASBAAIWEG 193	461-0701
ROBLES CALLEJAS, G. J.	ASTEROIDEWEG 23 A	738-5107
WILSOE, L. A. B.	ORIONWEG 25, ZEELANDIA	465-0707

7. Sociale kaart van de wijk

In de wijken binnen de zone Spaanse Water zelf, grotendeels bestaande uit nieuwbouw en Resorts, zijn er vrijwel geen voorzieningen en ook geen buurthuis. Ook ontbreken in deze wijken de bekende Curaçaose Snacks. Voor de meeste zaken moeten de bewoners naar andere Zones. Vanwege het zeer hoge percentage autobezit in deze zone vormt dit echter geen speciale last.

Aan de Caracasbaaiweg is wel wat bedrijvigheid in de vorm van verschillende restaurants (Kleine Wereld, Il Forno, Chinees Restaurant en Kabuya Snack). Er is een tuincentrum en in het oude Jan Thiel ligt de 1.000.000 Souvenirs Shop. Richting Dominguito ligt de Gasora Benzinstation. Hiernaast kan langs de weg ook verse vis, fruit en groente gekocht worden. De dichtstbijzijnde apotheek is Botika Sorsaka aan de rand van de zone Dominguito. Dichterbij staat de Bakkerij de Zon op de Kaminda Rooi Santu.

De recent opgeknapte Caracasbaai wordt veel gebruikt voor lokale recreatie: het is een van de weinige gratis toegankelijke stranden van Willemstad. Er is een volleybalveld en een strandvoetbalveldje. Families vieren hier vaak feestjes met barbecues en domino. Aan de baai liggen twee horecagelegenheden: Poppie's Place en het Zeepaardje.

Bij de Caracasbaai ligt ook een vissershaven en het boothuis van CITRO, de Curaçaose Reddingsbrigade. Op diverse plaatsen wordt hier verse vis verkocht en er is een eenvoudig restaurant/snack gevestigd.

Verderop aan de kant van het Spaanse Water is een surfschool gevestigd. Het voormalige Baya Beach Club is in verval, ernaast is wel een duikschool bij de bekende duiklocatie 'Tugboat'. Wie verder de vervallen wegen volgt kan bij het even vervallen Quarantaine Gebouw en de zogeheten Gouvernor's Bay' komen.

In het meer recent ontwikkelde nieuwe deel van Jan Thiel ligt de populaire strandtent Zanzibar, die zich naast de toeristen van de omringende Resorts, ook op veel lokale klandizie mag verheugen. Hier wordt ook zwemles gegeven aan kinderen en in 2010 is er maandenlang een aangespoelde walvisachtige vissoort verzorgd.

De kuststroken rondom Zanzibar worden momenteel ontwikkeld tot 'high class toeristische trekpleisters' met shopping en verschillende restaurants. Naast Zanzibar is een catamaran en waterscooter verhuur gevestigd.

Caracasbaai

8. Wijkontwikkeling

8.1. Spaanse Water

Brakkeput Abou

De oorspronkelijke naam was Plantage Rust en Vrede. Het terrein was van Mevrouw Helena Monsanto, weduwe van Minguel Paula Julien. Het terrein werd verkocht aan de familie Winkel. In 1947 heeft de familie van Heinneigen (mevrouw Margo) het terrein gekocht voor het bedrag van fl. 25.000,00. Brakkeput Abou werd ook in de volksmond 'Hòf'i Margo' genoemd.

Er stonden niet zoveel huizen in dit gebied. Het landhuis "Rust en Vrede" bevond zich hier, en staat daar nog steeds, samen met enige zogenaamde weekendhuizen. Het terrein was eerst een plantage /hof, met veel geiten, varkens, schapen en koeien (om en nabij 1000). In de plantage/hof stonden ongeveer 300 a 400 larahabomen. Er waren drie shift (plug) van arbeiders die de vruchten moesten behandelen. Dit bedrijf heeft de familie rijk gemaakt. In het jaar 1950 is de prijswaarde van het product Laraha hemelhoog gestegen.

Brakkeput Abou

Een gedeelte van het terrein werd verkaveld. Het werd Adelsia Resort genoemd. Het kantoor is gevestigd binnen een huis op het terrein kavel 135. Er wordt steeds nieuwe huizen gebouwd. Alle terreinen in het verkavelingplan zijn verkocht. Mevrouw Margo had als eerste bedrijf het verkopen van ijsjes. Zij ging de diverse scholen langs om ijsjes (adelsia) te verkopen. Vandaar dat de Heer Maduro (haar kleinzoon, informant en verkoper van de terreinen) besloten heeft om het verkavelingplan de naam 'Adelsia Resort' te geven. Er ligt een strand bij het Resort met de naam La Maya Beach.

Een gedeelte van dit terrein bleef als hofje bestaan. Het mocht niet ontwikkeld worden. Wel werd het in drie gedeelte verdeeld. Deze drie gedeelten mogen niet onderverkaveld worden. Een van deze hofjes werd bestemd voor alleen Curaçaose bomen.

Bij de ingang van de weg (T-kruising Caracasbaaiweg) staat een kantoor van Puerto Oasis. Dit kantoor geeft informatie en maakt reclame voor een appartementenconstructie op een terrein met een grootte van 70.000 m². Het terrein ligt op het terrein van Brakkeput Abou bij de zee.

Kantoor Puerto Oasis

Adelisia Resort

Brakkeput Ariba

De oorspronkelijke naam is Plantage Nooit Gedacht. In 1937 kwamen de Kruisvaarders op Curaçao aan. Ze verbleven op plantage Nooit Gedacht (Brakkeput). Kruisvaarders van Sint Jan is een wereldlijk instituut van mannelijke leden die zich door de beoefening van de evangelische raden, zich dienstbaar willen maken aan hun naasten, grotendeels bestaande uit sociale werkers, jeugdleiders en onderwijzers in ontwikkelingslanden. De Kruisvaarders werden door de jongens broeders genoemd. Zo ontstond de naam 'Broeders van Brakkeput'.

De broeders gaven de plantage Nooit Gedacht de naam Werkkamp Brakkeput. Het werkkamp is uitgegroeid tot een internaat. Vele jongens gingen in het internaat. Ook vele jongens uit Bonaire kwamen in het internaat terecht, vooral jongens wier ouders onvoldoende geld hadden om ze naar andere scholen te sturen. De hoofdweg beginnende aan de Caracasbaaiweg tot ingang Jan Sofat heeft nu de naam 'Kaminda Broedernan di Brakkepoti'.

In 1947 werd de algemene leiding en werkzaamheden overgedragen aan de stichting Johannes Bosco. Deze Stichting is nu de eigenaar van het verkavelingsplan en het daarbij horende landgoed, waarop onder andere een Kampeercentrum, de Kinderoord Brakkeput, het Schoolgebouw van de Maris Stella VSBO en Landhuis Nooit Gedacht staan.

De Boerderij in Brakkeput Ariba

Jan Sofat

De oorspronkelijke naam is Plantage Jan Zoutvat. Het terrein werd op een gegeven ogenblik verkocht aan Spanish Water Resort, die het terrein liet verkavelen. Momenteel is Jan Sofat een prachtig villapark. Bekend is de Plench'i Kooyman waar alle woningen van de familie Kooyman staan.

Ingang van de Parke Kooyman

Plantage Santa Barbara

Momenteel is plantage Santa Barbara in volle ontwikkeling. Bij het strand is pas het luxueuze Hotel Hyatt verrezen. Ook is er een Marina aangelegd. Hotel Hyatt heeft winkels zoals de juwelierswinkel J. L. Penha & Sons, een koffieshop genaamd Emilia en de DLG kledingwinkel.

Ingang Hyatt Hotel in Sta. Barbara

Brakkeput Mei-Mei

In 1929 verkocht de heer Lingstuyl het landhuis en het terrein aan de Koninklijke Shell, die het huis opknapte en een clubgebouw en jachthaven liet bouwen voor C.P.I.M.-personeel. Doordat de Shell water uit het hofje pompte voor o.a. de zeilhaven, zijn de vruchtbomen grotendeels verdwenen.

In 1985 is landhuis Brakkeput Mei-Mei in handen gekomen van de Stichting Monumentenzorg, die het beheer gaf aan de Trader Party Service. De Trader Party Service vestigde hierin de bekende restaurant Latin Steakhouse Restaurant.

De Visclub Asiento

Jan Thiel

Uit verhalen blijkt dat een zekere heer Jan Thiel de eigenaar was van de plantage en Landhuis Jan Thiel. De voormalige plantage Jan Thiel is helemaal ontwikkeld en is in volle bloei. Er zijn nu verschillende verkavelingsplannen en resorts.

In het noordelijk gedeelte, "Jan Thiel bieu", ligt het Landhuis Jan Thiel met landgoed en Hof 'i Granville, waar feesten en andere activiteiten worden gehouden. Op het landgoed van Landhuis Jan Thiel is er mogelijkheid om met een groep tot maximaal 20 personen te verblijven.

Ingang Landhuis Janthiel

In de het verkavelingplan Damasco zijn alle straten geasfalteerd, voorzien van straatverlichting en ook straatnamen. Ten noorden van dit verkavelingplan zijn de Damasco Ressorst met ongeveer 26 woningen en de Maribella Estate (New Winds Realty). Laguni Sol is ook een van de ressorsts.

Ingang Maribella Estate

Vista Royal is een groot verkavelingsplan met veel woningen die reeds bewoond zijn. Dit verkavelingsplan ligt in het zuidelijk gedeelte van Jan Thiel en is voor een groot gedeelte gelegen op een heuvel met uitzicht naar zee. Janthiel Resort bestaat uit verschillende resorts. Het Moreno Resort, Livingstone Resort, Chogogo Resort en Papagayo Resort met Hotel Papagayo en Casino aan de beach. Er is een groot gebouw in aanbouw die ook tot de Papagayo Beach Hotel behoort. Janthiel Resort is bereikbaar via Kaya Damasco en de weg komende van de rotonde Padernan Dominikano.

De Livingstone Resort

De Chogogo Resort

8.2 Wensen en behoeften in de zone Spaanse Water

1. Een van de meest genoemde wensen is meer toezicht en controle in de verkavelde wijken ter terugdringing van het aantal inbraken. Het Spaanse Water heeft namelijk vanwege het feit dat het de meest welvarende zone van Curaçao is, een sterke aantrekkingskracht op dieven. Veel van de resorts en verkavelingen hebben hun eigen beveiligingsdienst, maar dit kan de criminaliteit toch niet geheel voorkomen. Een bewoner verwoordde dit als volgt: “Wie bewaakt de bewaker?”.
2. Een aantal verkavelingen is nog niet geheel ontwikkeld en de nog niet bebouwde kavels zijn weer tot kunuku (woesteni) geworden. De bewoners ervaren dit als onoverzichtelijk en bedreigend in de avonduren. Vooral ook omdat deze terreinen vaak niet of slecht verlicht zijn.
3. Een andere wens is om alle wijken te voorzien van heuse straatnamen in plaats van de nu gebruikte aanduiding “Kavel nr: ...”.
4. De bewoners zijn over het algemeen zeer op zichzelf, men woont achter hoge muren en tralies. Er is niet veel burenccontact. Een groot deel waardeert deze privacy, terwijl een aantal een of meerdere vormen van burenactiviteit, zeer op prijs zou stellen.

8.3. Profiel zone Spaanse Water

Profiel zone Spaanse Water (oppervlakte 20.98 ha)

Profiel zone Spaanse Water	Curaçao 1992	Curaçao 2001	Spaanse Water 1992	Spaanse Water 2001
Bevolking	144097	130627	1346	1858
Sexratio	111	116	96	105
Jongeren % (0-14 jaar)	25.9	23.6	26	23
Personen 15 - 65 jaar	66	63,6	69	69
Ouderen %	8.1	10.8	5	8
Katholieken %	81.3	80.1	52	62
Onkerkelijk %	4.2	3.9	24.4	18.2
Papiamentstalige Huishouden	83.3	80.8	39	40
Allochtonen	12.5	15.8	39.7	40.2
Vertrekplannen		6.2		12.5
Tienermoeders	7.0	7.3	0.0	
Opleidingsniveau	?	?	?	?
Schoolparticipatie 15 -19 jr	72.5	81.5	90.0	92.6
Schoolparticipatie 0 - 3 jaar	35.2	42.4	56.3	57.8
13-14-15 jaar op basisschool	26.2	19.2	10.6	8.8
Hoog opgeleid/100 laag opgeleiden	23.1	38.3	162	204.4
Drop out %	45.3	45.2	37.5	31.0
Analfabeten %	3.9	3.6	2.0	2.3
Schoolbussers %	11.4	12.4	9.9	6.1
Gem. Inkomen /werkende	2646	2273	4228	5523
Gem. huishoudinkomen	34.51	3701	6923	8511
Werkloos %	16.9	15.8	18.9	16.1
Jeugdwerkloosheid	32.7	103	2.9	
Langdurig werkloos		49.1		42.9
Economische afhankelijkheid	179	182	113	117

Profiel zone Spaanse Water	Curaçao 1992	Curaçao 2001	Spaanse Water 1992	Spaanse Water 2001
% Tijdelijke baan	26.3	20.7	16.5	16.4
Tijdelijke baan/vaste baan ratio	35.8	26.2	19.7	19.6
% werkgevers	7.7	9.2	24.9	22.1
% losse jobs	10.3	7.4	2.7	2.9
% onderstandtrekkers	6.3	8.2	0.4	2.1
% met de bus naar het werk	16.8	15.4	0.3	1.2
Groei/afname met bus naar werk	-1.4	-		0.9
Aantal bewoonde woningen		43161		648
Aantal bewoonde woningen/km		115		37
Gemiddelde woningbezetting	3.5	3.0	3.0	2.9
Leegstand per 100 bewoonbare woningen		8		9
Oppervlakte woning		125.9		214.5
% slechte woningen	8.3	5.4	2.9	0.5
Aantal huur per 100 eigendomswohnungen	44	44	49	26
Gemiddelde huurprijs	364	475	451	1670
Huishoudinkomen huurders		3001	-	9126.9
Aanwezigheidsscore basisvoorzieningen	5.8	5.8	5.8	6.0
Aanwezigheidsscore luxevoorzieningen	-	6.0		8.3
% autobezit per 100 HH	102	101	173	172
% vrouwelijk hoofd HH	34.7	39.6	14.4	24.1
% meergezins HH	9.6	8.0	0.4	3.1
% eenouder met kinderen < 18 jaar	10.5	7.8		4.8
% eenpersoonshuishoudens	15.4	20.7	14.6	17.3

Gebruikte literatuur en bronvermelding

- CBS, Censusatlas 1992, Curaçao Nederlandse Antillen
- CBS, Censusatlas 2001, Curaçao, Nederlandse Antillen
- Website CBS, query census 2001
- Wijkontwikkeling op Curaçao, L. Janga; (Uit Rene Romer als inspirator, UNA, 2003)
- Van Bonefaas Martis tot Angel Obia, Een geschiedenis van Santa Rosa door R.H. Rooyen
- Statistische gegevens leefsituatie buurten, Census 2001, CBS Nederlandse Antillen
- CBS, Leefsituatie in enkele achterstandsbuurten van Curaçao
- Ursula/ Wallé SKC Buurtmonitor 2007
- CBS Huishoudens in de Nederlandse Antillen
- Weeber, Witteveen e.a Urgentieplan Buurten
- Pobreza ban atake Reda Sosial

Dankwoord

De bewoners van Zone Spaanse Water

Mw. Lidanel Molenaar

Dhr. Jacinto Leoneta

Dhr. Augusto Maduro

Dhr. Francisco Adelina

Dhr. Hildo Polonius

Mw. Marlies Borrias

Colofon

Buurtprofiel Spaanse Water

Teksten:

Community Curaçao,

In opdracht van:

Ministerie SOAW

Foto's:

Community Curaçao

Ariadne Faries

Grafische vormgeving:

Ariadne Faries

Print/Distributie:

Ministerie SOAW

Informatie:

Ministerie SOAW

Sector Familie en Jeugd

Apna gebouw 5e verdieping

Tel: 466 93 43

MINISTERIE VAN
**SOCIALE ONTWIKKELING, ARBEID
EN WELZIJN**